

POSTANOWIENIE

Dnia 24 lipca 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

Prezes SN Wiesław Kozielowicz (przewodniczący)

SSN Michał Laskowski

SSN Andrzej Tomczyk (sprawozdawca)

w sprawie wnioskodawcy **R. S.**,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu 24 lipca 2024 r.

wniosku pełnomocnika z 20 marca 2023 r. o wznowienie postępowania sądowego zakończonych prawomocnym postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 11 października 1993 r., sygn. akt II Ko 691/93,

1. oddała wniosek;

2. obciąża R. S. kosztami sądowymi postępowania o wznowienie, w tym wydatkami w kwocie 20 zł.

UZASADNIENIE

Sąd Wojewódzki w Rzeszowie postanowieniem z 14 maja 1993 r., wydanym w sprawie II Ko 881/92, zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Z. S. i A. S. kwoty po 48.590.000 zł (przed denominacją) z ustawowymi odsetkami od daty uprawomocnienia się postanowienia, tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę będące wynikiem niesłusznego skazania, wyrokiem byłego Wojskowego Sądu Rejonowego

w Rzeszowie z 23 września 1949 r., oznaczonym sygn. akt Sr. 617/49, ich męża i ojca W. S., zmarłego 1 października 1990 r. oraz będące wynikiem wykonania wobec niego kary orzeczonej tym wyrokiem. Tym samym postanowieniem Sąd Wojewódzki w Rzeszowie oddalił wniosek Z. S. i A. S. w pozostałej części, to jest oddalił wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie co do żądanej wysokości ponad kwoty zasądzone na rzecz wnioskodawców. Nadto Sąd ten oddalił w całości wnioski o odszkodowanie i zadośćuczynienie pochodzące od R. S. i J. S.

Postanowienie to zostało zaskarżone zażaleniem złożonym przez pełnomocnika wnioskodawców, zarówno w odniesieniu do rozstrzygnięcia o wysokości odszkodowania i zadośćuczynienia zasądzonych na rzecz Z. S. i A. S., jak i co do oddalenia w całości wniosków o odszkodowanie i zadośćuczynienie pochodzących od R. S. i J. S.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie postanowieniem wydanym 16 czerwca 1993 r. w sprawie II AKz 93/93, po rozpoznaniu zażalenia pełnomocnika wnioskodawców, uchylił postanowienie Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie wydane w sprawie II Ko 881/92 w zakresie, w jakim zasądzało ono odszkodowanie i zadośćuczynienie na rzecz Z. S. i A. S. i oddalało ich wnioski w pozostałej części, po czym przekazał sprawę w tej części do ponownego rozpoznania Sądowi pierwszej instancji, a w części, w jakiej wskazane postanowienie oddalało w całości wnioski o odszkodowanie i zadośćuczynienie pochodzące od R. S. i J. S., Sąd odwoławczy utrzymał zaskarżone orzeczenie w mocy.

Następnie, postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 11 października 1993 r., wydanym w sprawie II Ko 681/93, zasądzono od Skarbu Państwa na rzecz Z. S. i A. S. kwoty po 64.220.000 zł (przed denominacją) z ustawowymi odsetkami od dnia prawomocności postanowienia, tytułem odszkodowania za poniesioną szkodę i zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłe z niesłusznego skazania ich męża i ojca W. S., zmarłego 1 października 1990 r., wyrokiem byłego Wojskowego Sądu Rejonowego w Rzeszowie z 23 września 1949 r., oznaczonym sygn. akt Sr. 617/49. Tym samym postanowieniem

Sąd Wojewódzki w Rzeszowie prawomocnie oddalił wniosek Z. S. i A. S. w pozostałej części, a więc oddalił wniosek o odszkodowanie i zadośćuczynienie co do żądanej wysokości ponad kwoty zasądzone na rzecz wnioskodawców.

Postanowienie wydane w sprawie II Ko 681/93 nie zostało zaskarżone.

Prawomocne zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia mocą wskazanego postanowienia nastąpiło na podstawie art. 8 ust. 1 i art. 13 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

W dniu 28 marca 2023 r. pełnomocnik R. S. złożył w Sądzie Apelacyjnym w Rzeszowie wniosek, datowany na 20 marca 2023 r., o wznowienie postępowania na korzyść R. S., oparty na treści art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. w zw. z art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 23 lutego 1991 r. o uznaniu za nieważne orzeczeń wydanych wobec osób represjonowanych za działalność na rzecz niepodległego bytu Państwa Polskiego.

Początkowo wniosek ten został skierowany do postępowania zakończonego prawomocnie postanowieniem Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 11 października 1993 r., wydanym w sprawie II Ko 681/93, w którym stronami byli Z. S. i A. S. W wyniku wezwania Sądu pełnomocnik R. S. zmodyfikował następnie wniosek o wznowienie postępowania pismem z 15 lutego 2024 r., kierując ten wniosek do postępowania zakończonego prawomocnie postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, wydanym 16 czerwca 1993r. w sprawie II AKz 93/93, którego stroną faktycznie był R. S.

Wnosząc o wznowienie postępowania i domagając się uchylenia prawomocnego postanowienia Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie, wydanego 16 czerwca 1993 r. w sprawie II AKz 93/93 oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi odwoławczemu, pełnomocnik R. S. wskazał na 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. jako podstawę wniosku oraz wymienił nowe - w jego ocenie — dowody, nieznane wcześniej Sądowi, które ujawnić się miały po wydaniu orzeczenia, w postaci zeznań R. S. na fakty „ustalenia nowych dowodów oraz określenia zaangażowania W. S. w działalność niepodległościową oraz faktycznego cierpienia

i bólu doświadczonego przez represjonowanego na skutek skazania”, a także co do osadzenia w więzieniu, sposobu traktowania i warunków osadzenia, jak również rzeczywistego rozmiaru krzywd i cierpienia doznanych wskutek odbywania kary, a nadto wpływu skazania na przyszłość osoby represjonowanej. Dodatkowo pełnomocnik R. S. wniósł o dopuszczenie i przeprowadzenie dowodu z dokumentów, w tym szeregu wymienionych we wniosku dokumentów procesowych pochodzących z akt spraw II Ko 881/92 oraz II Ko 681/93 Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie, a także zaświadczenia lekarskiego, zaświadczenia o pobycie w szpitalu, karty informacyjnej z leczenia szpitalnego, historii choroby, wszystkich dotyczących osoby W. S. i sporządzonych w latach 1972-1990 oraz opinii neurologicznej sporządzonej dla potrzeb postępowania w sprawie o sygn. akt II Ko 681/93 Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

W pisemnej odpowiedzi na wniosek o wznowienie postępowania prokurator wniósł o jego oddalenie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Rozpoznanie wniosku o wznowienie postępowania, na podstawie określonej w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k., ogranicza się wyłącznie do badania, czy po uprawomocnieniu się wyroku skazującego (w rozpoznawanej sprawie postanowienia Sądu Wojewódzkiego w Rzeszowie z 11 października 1993 r., II Ko 691/93) ujawniły się nowe fakty lub dowody, które wskazują na oczywistą lub wysoce prawdopodobną błędność orzeczenia zaskarżonego wnioskiem o wznowienie. Te nowe fakty lub dowody, o których mowa w powołanym przepisie, to takie, które nie były znane sądowi przed wydaniem prawomocnego orzeczenia.

W niniejszej sprawie brak przesłanek uzasadniających wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 2 lit. a. Wskazane bowiem we wniosku okoliczności nie przedstawiają waloru nowego faktu czy też dowodu nieznanego sądowi, mogącego świadczyć o błędności wyroku w znaczeniu, o jakim mowa w wymienionym przepisie.

Kwestia stanu zdrowia osoby represjonowanej, w ujęciu przedstawionym przez autora wniosku o wznowienie postępowania, była już przedmiotem ustaleń i

rozważań sądów orzekających w sprawie. Analiza akt wykazała, że Sądy orzekające w obu instancjach korzystały z dokumentów, na podstawie których szczegółowo ustalono stan zdrowia W. S. Obejmowały one także te dokumenty, które zostały załączone w postaci kopii do wniosku o wznowienie postępowania. Nie można więc uznać, że doszło do zrealizowania przesłanki określonej w art. 540 § 1 pkt 2 lit. a.

Należy przy tym podkreślić, że w toku postępowania o wznowienie nie jest dopuszczalne ani badanie prawidłowości oceny materiału dowodowego dokonanej przez sąd orzekający, ani badanie procesowej prawidłowości poczynionych przez sąd ustaleń faktycznych.

Wobec tego stwierdzić należy, że w sprawie niniejszej brak podstaw do wznowienia postępowania sądowego, dlatego też Sąd Najwyższy postanowił, jak na wstępie.

Michał Laskowski

Wiesław Kozielowicz

Andrzej Tomczyk

[J.I.]

[ms]